

Quickscan Wet natuurbescherming

Waterberging voormalig vliegveld Bergen

19 december 2019

Ing. J. Rotteveel

J.rotteveel@natuurlijkezaken.nl

Quickscan Wet natuurbescherming

Waterberging voormalig vliegveld Bergen

Ing. J. Rotteveel
19 december 2019

Projectleider	ir. M. Korthorst
Afdeling	Onderzoek en advies
Kwaliteitscontrole	ir. M. Korthorst
Opdrachtgever	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier Stationsplein 136 1703 WC Heerhugowaard
Contactpersoon opdrachtgever	Mevr.. S. Roodzand
Foto's en afbeeldingen	Ing. J. Rotteveel
Projectnummer	M-19-50500.73

© Natuurlijke Zaken

De zakelijke dienstverlening van Landschap Noord-Holland

Postbus 222

1850 AE Heiloo

088-0064400

www.natuurlijkezaken.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doel.....	7
1.3	Methodiek en veldwerk.....	7
2	Plangebied.....	8
2.1	Plangebied	8
2.2	Planvoornemen en werkzaamheden.....	11
3	Wettelijk kader	12
3.1	Bescherming van gebieden.....	12
3.2	Bescherming van soorten	12
3.3	Bescherming van bossen	13
3.4	Planologische bescherming: Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	13
4	Literatuuronderzoek	14
4.1	Beschermde gebieden	14
4.2	Beschermde soorten.....	15
4.3	Veldbezoek	16
5	Effecten van de ingreep	17
5.1	Natuurgebieden.....	17
5.2	Soorten	18
5.3	Conclusies	19
5.4	Schade beperkende maatregelen.....	19
	Literatuur	20
	Bijlage 1 Toelichting relevante wetgeving	21
	Bijlage 2 Verspreiding beschermde soorten in Noord-Holland	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is voornemens om de waterberging van het voormalig vliegveld te Bergen aan te passen, hiervoor zijn werkzaamheden nodig.

Bij ruimtelijke ingrepen moet vooraf bepaald worden of deze effect kunnen hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Dit is mogelijk aan de orde bij grootschalige ruimtelijke projecten in het landelijk gebied maar kan ook bij kleine ingrepen nodig zijn, zoals bij de sloop van gebouwen of schuur, het kappen van bomen of het dempen van een stuk sloot.

Vaak begint de toetsing aan de Wet natuurbescherming met een oriënterend onderzoek, een quickscan, zoals voorliggende rapport. Aan de hand van de resultaten van de quickscan (flora- en faunatoets / natuurtoets) kan een gedegen inschatting gemaakt worden van het risico op overtreding van de Wet natuurbescherming en/of in hoeverre nader onderzoek nodig is naar de eventuele aanwezigheid van beschermde soorten. Voorliggende rapport is een eerste verkenning van het voornemen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

1.2 Doel

Door middel van een literatuurstudie en een veldbezoek zal deze quickscan de volgende vragen beantwoorden:

- Zijn er (mogelijk) effecten op beschermde gebieden (Wet natuurbescherming)?
- Is er gezien de effecten van de ingreep een (mogelijke) aantasting van wezenlijke kenmerken uit waarden uit Natuurnetwerk Nederland
- Welke beschermde (Wet natuurbescherming) soorten komen er (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Is er gezien de effecten van de ingreep sprake van een (mogelijke) overtreding van Wet natuurbescherming?

1.3 Methodiek en veldwerk

Door middel van een literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora en fauna er in (de omgeving van) het plangebied voorkomen. Daarvoor is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en databanken.

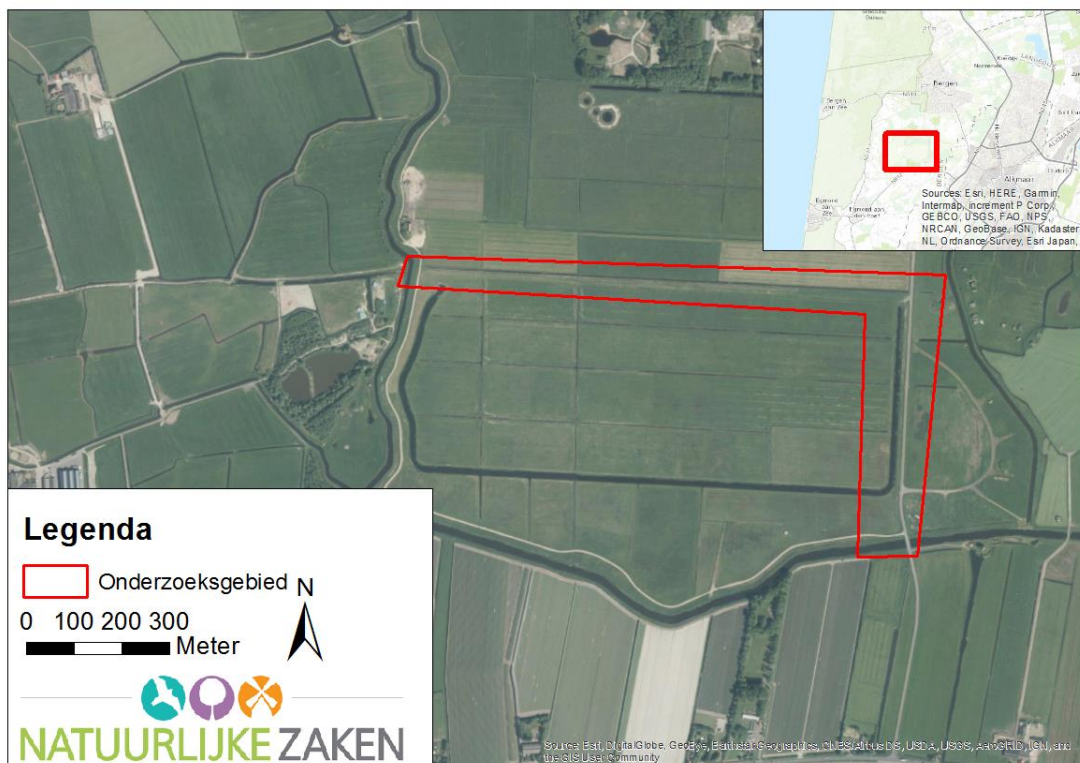
Op 2 december 2019 heeft Jurgen Rotteveel van Natuurlijke Zaken het plangebied bezocht. Het was die dag 5 graden en half bewolkt.

Tijdens het bezoek zijn de aanwezige structuren, ecotopen (leefgebieden) en de (mogelijk) aanwezige flora en fauna geïnventariseerd. Aan de hand van het veldbezoek en het vooraf uitgevoerde literatuuronderzoek is middels een zogenaamde “expert judgement” een inschatting gemaakt van de (potentieel) aanwezige beschermde natuur, flora en fauna.

2 Plangebied

2.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen ten zuidwesten van de plaats Bergen te Noord-Holland. Het gebied was vroeger in gebruik als vliegveld en is later ingericht als waterberging. Het bestaat uit vochtig grasland en rietland en is geschikt broedgebied voor o.a. weidevogels (figuur 2.1).

Figuur 2.1. Ligging van het plangebied (rode lijn).

Figuur 2.3 Locaties waar de kades worden opgehoogd.

Figuur 2.4. Locatie waar het instroomkunstwerk (links) en de waterloop aangelegd worden.

2.2 Planvoornemen en werkzaamheden

De huidige polderwaterberging Vliegveld Bergen moet een extra functie krijgen en geschikt worden gemaakt als boezemberging. Daarvoor worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Aanleg van een kade aan de noordzijde en oostzijde op een kerende hoogte (na zetting) van NAP 0,2m. Mogelijk moet daarvoor de bestaande waterloop langs de kolonel Sneepweg iets opschuiven naar het westen, om voldoende ruimte te creëren voor een kade van voldoende hoogte. De huidige 'kade' aan de noord en oostzijde zit op NAP -0,4m. Het gaat dus om een ophoging van 60 cm (na zetting), over een lengte van 1,5 km;
- Aanleg van een instroomkunstwerk op de locatie aangegeven op onderstaande tekening. Via dit kunstwerk moet in korte tijd voldoende water kunnen worden afgelaten naar de waterbergingslocatie. Hiervoor wordt momenteel gedacht aan een grote beweegbare stuw van 5m breedte die voldoende laag gezet kan worden om gecontroleerd een voldoende instroom naar het gebied kan regelen. De instroomconstructie dient passeerbaar te blijven voor onderhoudsmaterieel;
- Aanleg van een waterloop die aansluit op de bestaande waterloop in het gebied om het instromende water snel het gebied in te leiden. De waterloop zal voorzien worden van oeverbescherming om uitspoeling van bodemmateriaal te voorkomen. Ook langs de waterloop waarop wordt aangesloten wordt over een beperkte lengte een oeverbescherming geplaatst tegen uitspoeling bij gebruik als boezemberging.

Figuur 2.5 Voorgenomen maatregelen aan de waterberging Vliegveld bergen

3 Wettelijk kader

Dit hoofdstuk beschrijft in het kort de relevante natuurwetgeving, voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar bijlage 1.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming ingegaan. Deze wet vervangt de voormalige Boswet, Flora- en Faunawet en natuurbeschermingswet 1998. De nieuwe wetgeving volgt dezelfde onderverdeling in bescherming van bossen, bescherming van soorten en bescherming van gebieden. Hieronder wordt een beknopte weergave van deze onderdelen weergegeven.

3.1 Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden worden middels de Wet natuurbescherming beschermd. Binnen of buiten Natura 2000-gebieden zijn er geen activiteiten toegestaan die een significant negatieve invloed kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende gebied. Wanneer effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een passende beoordeling gemaakt te worden.

3.2 Bescherming van soorten

Er zijn in de Wet natuurbescherming drie beschermingsregimes te onderscheiden. Deze regimes zijn grotendeels gebaseerd op Europese wetgeving (Vogel- en Habitatrichtlijn).

Regime 1: Vogelrichtlijn

Alle in het wild levende vogels in Nederland zijn middels 5 verbodsartikelen beschermd (zie kader in bijlage 1). Met opzettelijk wordt voorwaardelijke opzet bedoeld: *‘Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of een plant.’* (memorie van toelichting op Wet natuurbescherming)

Regime 2: Soorten van de Habitatrichtlijn

Een aantal soorten kennen een strenge bescherming. Dit betreft de soorten van de Habitatrichtlijn, of bijlage II bij het Verdrag van Bern, of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. Ook hier is de voorwaardelijke opzet van toepassing.

Regime 3: Nationaal beschermde soorten (art 3.10)

Het derde beschermingsregime bestaat uit een aantal aanvullende soorten waarvoor de rijksoverheid bescherming noodzakelijk acht. Deze soorten worden genoemd in de bijlage bij de Wet natuurbescherming. Voor de soorten van dit beschermingsregime is het verboden ze opzettelijk te doden of te vangen en om voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen te beschadigen of te vernietigen. Voor deze soorten geldt niet het verbod om te verstoren.

De provincie heeft middels een verordening een aantal soorten uit deze bijlage weer vrijgesteld.

3.3 Bescherming van bossen

Voor bosopstanden (groter dan 1000 m² of dat bestaat uit rijbeplanting van meer dan 20 bomen) buiten de bebouwde kom geldt een meldings- en herplantplicht. Door middel van de provinciale verordening geldt de meldings- en herplantplicht ook voor (evt. geknotte) populieren of wilgen in wegbeplantingen; beplantingen langs waterwegen, en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden. In de provinciale verordening staat verder beschreven hoe de melding en herplant gedaan moet worden.

3.4 Planologische bescherming: Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. Dit programma is door de rijksoverheid geïnitieerd en middels de nota ruimte (2006) respectievelijk Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012) en Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (2012) uitgewerkt in een planologische bescherming van het NNN. Deze bescherming houdt in dat nieuwe plannen, projecten of andere handelingen niet de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden mogen aantasten. De wezenlijke kenmerken en waarden worden per provincie vastgelegd in het natuurbeheerplan.

4 Literatuuronderzoek

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

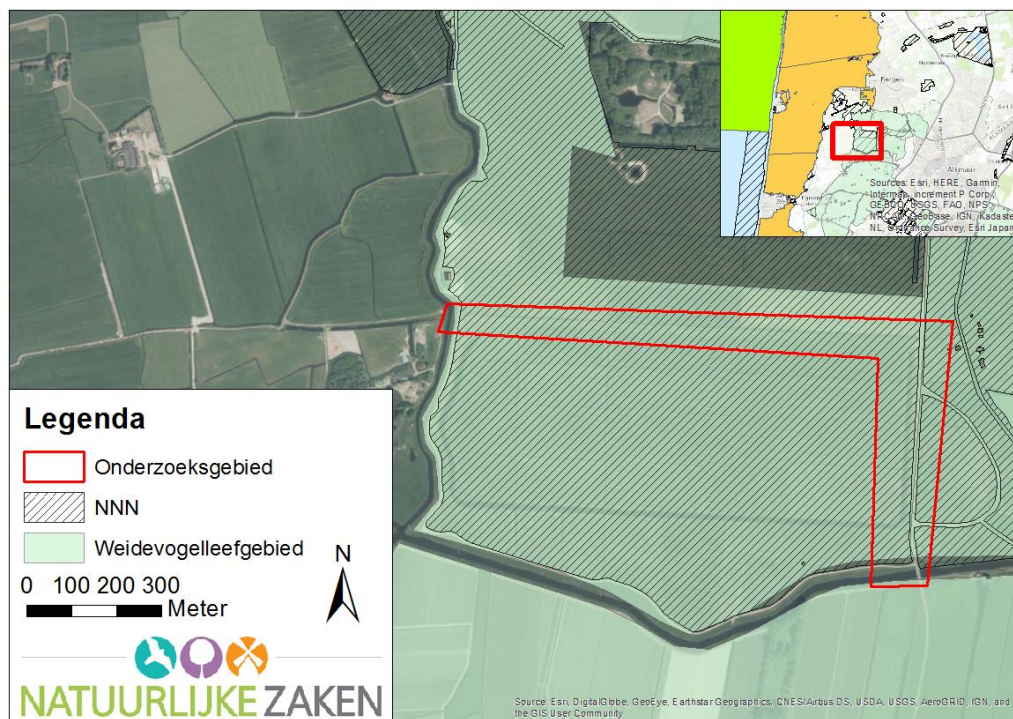
Op 1,5 kilometer afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied Noord-Hollands duinreservaat.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het onderzoekgebied valt volledig binnen NNN (zie figuur 4.1). De wezenlijke kenmerken en waarden zijn als volgt beschreven in het Natuurbeheerplan (Provincie Noord-Holland, 2018) : *'55 Bergermeer en Loterijlanden De Loterijlanden bestaan uit kruidenrijke graslanden en bloemrijk hooiland. In de Bergermeer worden vochtige hooilanden en kruiden- en faunarijke graslanden ontwikkeld in combinatie met waterberging'.*

Weidevogelleefgebied

Het onderzoekgebied bevindt zich volledig binnen weidevogelleefgebied (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 Begrenzing van Natura 2000 gebieden (oranje en groen binnen kleine kader), het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en weidevogelleefgebied (Provincie Noord-Holland).

4.2 Beschermde soorten

Bijlage 2 geeft inzicht in de verspreiding en biotoeisen van wettelijke beschermde soorten in de provincie Noord-Holland, op basis van deze informatie, de NDFF en het terreinbezoek wordt per soortgroep beschreven of er beschermde soorten in het plangebied voorkomen.

4.2.1 Flora

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten.

4.2.2 Vogels

In en rond het onderzoeksgebied zijn veel waarnemingen bekend van diverse beschermde vogelsoorten.

4.2.3 Zoogdieren

Buiten het onderzoeksgebied zijn enkele waarnemingen bekend van wezel en hermelijn. Tevens zijn er waarnemingen bekend van vleermuizen als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis..

4.2.4 Amfibieën

In de gehele waterberging zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën (NDFF). Buiten het onderzoeksgebied zijn waarneming bekend van rugstreeppad, o.a. in het Ecodorp Bergen. Rugstreeppadden zijn in de wateren direct ten westen van het voormalig vliegveld aangetroffen tijdens een eerder onderzoek (Groenewegen, 2014).

4.2.5 Reptielen

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielen. Deze bevinden zich in de nabije omgeving alleen in de duinen (bijlage 2) en worden hierdoor buiten beschouwing gelaten.

4.2.6 Insecten

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde insecten. Deze bevinden zich in de nabije omgeving alleen in de duinen (bijlage 2) en worden hierdoor buiten beschouwing gelaten.

4.2.7 Vissen

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen. Deze bevinden zich niet in de nabije omgeving (bijlage 2) en worden hierdoor buiten beschouwing gelaten.

4.2.8 Weekdieren

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde weekdieren. Deze bevinden zich niet in de nabije omgeving en worden hierdoor buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.1: Samenvattende tabel na literatuuronderzoek. Er kan sprake zijn van een waarnemers-effect, waarbij een soort wel voor kan komen maar niet is waargenomen.

Soortgroep	Beschermde soorten waargenomen volgens literatuur?
Flora	Nee
Vogels	Ja
Zoogdieren	Ja
Amfibieën	Ja
Reptielen	Nee
Insecten	Nee
Vissen	Nee
Weekdieren	Nee

4.3 Veldbezoek

4.3.1 Flora

De aanwezige vegetatie op de kades bestaat uit zeer algemene plantensoorten welke kenmerkend zijn voor voedselrijke bodems. Tevens vindt er door het hoge recreatieve en agrarische gebruik van de kades veel vertrapping plaats waardoor open plekken ontstaan. Op de locatie waar de waterloop wordt gegraven is de waterstand hoog, hier groeien algemene soorten als oeverzegge en zomprus.

Op basis van de aanwezige vegetatie en de voedselrijke bodem is de aanwezigheid van beschermde plantensoorten uitgesloten.

4.3.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn kraakeend, blauwe reiger, zilvermeeuw en smient waargenomen. De slootkanten welke grenzen aan de oevers zijn geschikt broedgebied voor diverse watervogels.

4.3.3 Zoogdieren

Op de kades zijn molshopen aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen zichtwaarnemingen gedaan van zoogdieren. Het polderlandschap is geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen als foerageergebied. Dit geldt in mindere mate ook voor vleermuizen.

4.3.4 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. De watergangen grenzend aan de kades zijn geschikt als voortplantingswater voor amfibieën als de rugstreppad. De polder is geschikt landhabitat voor de rugstreppad.

Tabel 4.2. Samenvattende tabel na veldonderzoek

Soortgroep	Beschermde soorten te verwachten?	Vaste verblijfplaatsen (mogelijk) aanwezig?
Vogels	Ja	nee
Zoogdieren	Nee	nee
Amfibieën	Ja	Ja

5 Effecten van de ingreep

5.1 Natuurgebieden

5.1.1 Natura 2000

Op 1,5 km afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied Noord-Hollands duinreservaat. Gezien de aard en omvang van het werk en de afstand tot dit en overige Natura 2000-gebieden, worden directe en indirecte effecten (behoudens stikstofeffecten) uitgesloten.

Om te bepalen of de stikstofuitstoot welke vrijkomt tijdens de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect kan hebben op de habitattypen van dit gebied is een Aerius berekening uitgevoerd (bijlage 2).

Voor deze berekening zijn gegevens gebruikt over het gebruik van machines, deze zijn aangeleverd door HHNK. De uitkomst van de berekening is dat er geen depositieresultaten boven 0,00 mol/ha/jaar plaatsvinden. Negatieve effecten op dit Natura 2000 gebied, en op nog grotere afstand gelegen gebieden zijn daarmee dus uitgesloten.

Uitgangspunten voor de berekening waren:

- 2 x graafmachine middel - 5 draaidagen
- Vrachtwagens, laat deze maar even buiten beschouwing. Er wordt namelijk gerekend tot/met dichtstbijzijnde provinciale weg. Het plangebied ligt erg dichtbij N512. De resterende route is minimaal (verwaarloosbaar).
- Heimachine 2 dagen
- Betonstort 1 dag
- Inhijsen inlaatwerk: 2 Graafmachines groot elk: 4 uur
- Bronbemaling gedurende bouwen instroomwerk

Voor het bouwjaar van de machines is uitgegaan van 2014.

5.1.2 NNN

Het onderzoeksgebied ligt volledig binnen NNN en heeft als beheertype N12.02, Kruiden en faunairijk grasland. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN worden niet aangetast door uitvoering van de voorgenomen maatregelen. De kade wordt met 60 cm verhoogd en heeft als doel de waterbergende functie van het gebied te versterken, wat aansluit op de Wezenlijke kenmerken en waarden. Er is geen sprake van een bestemmingswijziging, ander landgebruik en/of inrichting.

5.1.3 Weidevogelleefgebied

Het onderzoeksgebied ligt volledig binnen weidevogelleefgebied. De kwaliteit van het weidevogelleefgebied wordt niet aangetast door de uitvoering van de werkzaamheden, het open landschap blijft behouden het gebruik van de omgeving verandert niet. De huidige kades hebben gezien de gebruiksfunctie geen functie als broedgebied. Als de voorgenomen maatregelen buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) plaatsvinden dan hebben de voorgenomen maatregelen geen negatief effect op het weidevogelleefgebied.

5.2 Soorten

5.2.1 Vogels

De slootkanten en oeverbegroeiing zijn geschikt broedgebied voor diverse watervogels als wilde eend en meerkoet en rietvogels (kleine karekiet, rietgors). Op de kades en andere plekken worden geen broedvogels verwacht gezien de hoge recreatiedruk.

5.2.2 Zoogdieren

De kades worden gebruikt als leefgebied door mollen, getuige de molshopen. Mollen zijn niet beschermd via de Wet Natuurbescherming. De molshopen kunnen gebruikt worden als verblijfplaats voor marters als wezel en hermelijn.

De aanwezige molshopen zijn geen vaste verblijfplaats zoals bedoeld in artikel 3.10, lid b van de wet natuurbescherming. Molshopen worden elke dag opgeworpen en verdwijnen weer door betreding en inspoeling, de werkzaamheden resulteren niet in een opzettelijke beschadiging of vernieling van rustplaatsen of vaste voorplantingsplaatsen. Wezels en hermelijnen hebben een territorium van meerdere hectares waarin ze voortdurende mobiel zijn en diverse verblijfplaatsen hebben, geschikte verblijfplaatsen zijn bijvoorbeeld bosschages, houtstapels of heggen. Binnen het op 400 meter afstand gelegen Ecodorp Bergen zijn geschikte verblijfplaatsen voor marters aanwezig. De kade is een open zone met korte vegetatie (wandelpad voor recreanten, hondenuitlaters en ruiters). Het is uit te sluiten dat de aanwezige molshopen een bijzondere functie (vaste rust- en verblijf) hebben voor deze schuwe soort.

De sloten grenzend aan de kade kunnen gebruikt worden als vliegroute en foerageergebied. Deze functies worden niet aangetast door de voorgenomen werkzaamheden. Ook als de sloot grenzend aan de Kolonel Sneepweg verplaatst wordt blijft deze functies voor vleermuizen in stand. Negatieve effecten op vleermuizen zijn dus uitgesloten.

5.2.3 Amfibieën

Binnen 400 meter afstand van het onderzoeksgebied zijn waarnemingen bekend van rugstreeppad. De sloten grenzend aan de kades kunnen gebruikt worden als voortplantingswater door rugstreeppadden. Het is bekend dat rugstreeppadden grote afstanden van circa 5 km kunnen afleggen. Overwinterende rugstreeppadden kunnen aanwezig zijn in de kades binnen het onderzoeksgebied, er zijn steilrandjes en ruige hoekjes met slootafval aanwezig. Het is niet uit te sluiten dat het wordt gebruikt als overwinteringsbiotoop. De soort is in winterrust van circa Winterrust/ overwintering (oktober-half april) (Bij 12).

De kades liggen boven het grondwater en bevatten diverse muizen- en molshopen waarin rugstreeppadden kunnen overwinteren. De kades zijn geschikt landbiotoop voor de soort.

Er dient vervolgonderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van rugstreeppadden binnen het plangebied. Dit is met name van belang als het werk wordt uitgevoerd tijdens de overwinteringsperiode van de soort.

5.3 Conclusies

In de omgeving komt de strikt beschermde rugstreeppad voor. Het plangebied is zowel geschikt als voortplantingsgebied als land- en overwinteringsbiotoop. Nader onderzoek dient aan te tonen of men tijdens de uitvoering rekening dient te houden met de soort en/of een ontheffing noodzakelijk is voor het werk.

Er dient vervolgonderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van rugstreeppad. Dit bezoek bestaat uit 3 avondbezoeken waarbij er geluisterd wordt naar zangkoren en 1 dag waarbij er gericht gezocht en geschept wordt naar eisnoeren en larven van rugstreeppadden.

De werkzaamheden dienen bij voorkeur buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) uitgevoerd te worden. Mocht dit niet mogelijk zijn dan kan tijdens het broedseizoen onderzoek uitgevoerd worden door een ecooloog naar de aanwezige broedvogels en indien nodig kan er in overleg met de ecooloog een aangepast werkwijze worden toegepast.

Soortgroep	Beschermde soorten mogelijk aanwezig?	Verblijfplaatsen (mogelijk) aanwezig?	Vervolg onderzoek nodig?
Vogels	Ja	Ja (tijdens broedseizoen)	Ja (indien uitvoering plaatsvindt tijdens broedseizoen)
Zoogdieren	Ja	Nee	Nee
Amfibieën	Ja	Ja	Ja

5.4 Schade beperkende maatregelen

Hieronder zijn maatregelen genoemd die genomen moeten worden om (mogelijk) aanwezige beschermde soorten niet te verstoren of verblijfplaatsen te vernietigen.

Indien niet volgens onderstaande methode gewerkt kan worden, zal middels vervolgonderzoeken moeten worden vastgesteld of een andere werkwijze de soorten kan schaden.

Tabel 5.1. Kritische periode van mogelijk aanwezige beschermde soorten (rood) en periode waarin gewerkt kan worden (groen)

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Broedvogels	groen	groen	rood	rood	rood	rood	groen	groen	groen	groen	groen	groen
Rugstreeppad *1	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje

- 1) Bij voorkeur geen waterwerkzaamheden in de watergangen in de oranje periode en let op de mogelijke aanwezigheid van rugstreeppadden tijdens overwinteringsperiode en voortplantingsperiode.

Literatuur

Rapporten

Bij12, 2017. Kennisdocument rugstreeppad Bufo calamita, BIJ12, Utrecht

Herder, J., J. Hamers en K. Dekker, 2010. Atlas van de Noord Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010. Landschap Noord-Holland, Stichting RAVON.

Herder, J.E., J. Kranenbarg, D.M. Hoogeboom, J. Hamers & K. Dekker (red.), 2012. Atlas van de Noord Hollandse vissen. Landschap Noord-Holland, Heiloo & RAVON Nijmegen.

Hoogeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek. 2014. Atlas van de Noord Hollandse zoogdieren. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noordhollandse Zoogdierstudiegroep (NOZOS) Alkmaar.

Kaag, K., K. Veling, F. Visbeen en K. Scharringa, 2012. Vlinders van Duin tot Dijk. De dagvlinders van Noord-Holland 2000-2009. Landschap Noord-Holland, Heiloo.

Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek, P.J. Zomerdijk, 2010. Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), Landschap Noord-Holland, Heiloo.

Van der Riet, B., H van der Goes, T. Baas, C. van den Tempel, W. Menkveld en F. Visbeen. 2014. Atlas van de Noord-Hollandse flora. Landschap Noord-Holland, Heiloo

Websites

maps.noord-holland.nl

www.waarneming.nl

Bijlage 1 Toelichting relevante wetgeving

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming ingegaan. Deze wet vervangt de voormalige Boswet, Flora- en faunawet en natuurbeschermingswet 1998. De 'nieuwe' wetgeving volgt dezelfde onderverdeling in bescherming van bossen (hoofdstuk 4), bescherming van soorten (hoofdstuk 3) en bescherming van gebieden (hoofdstuk 2). Hieronder wordt een beknopte weergave van deze onderdelen weergegeven.

Bescherming van gebieden (hoofdstuk 2)

Natura 2000-gebieden worden middels de Wet natuurbescherming beschermd. Binnen of buiten Natura 2000-gebieden zijn er geen activiteiten toegestaan die een significant negatieve invloed kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende gebied. Wanneer effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een passende beoordeling gemaakt te worden.

Bescherming van soorten (hoofdstuk 3)

Er zijn in de Wet natuurbescherming 3 beschermingsregimes te onderscheiden. Deze regimes zijn grotendeels gebaseerd op Europese wetgeving (Vogel- en habitatrichtlijn).

Regime 1: Vogelrichtlijn

Alle in het wild levende vogels in Nederland zijn middels 5 verbodsartikelen (zie kader 1) beschermd. Met opzettelijk wordt voorwaardelijke opzet bedoeld: *'Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of een plant.'* (memorie van toelichting op wet natuurbescherming)

Verstoring van vogels is geen wettelijke overtreding indien het geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffing op de verboden dient een zware toets uitgevoerd te worden.

Kader 1: Verbodsbepalingen soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Regime 2: Soorten van de Habitatrichtlijn

Een aantal soorten kennen een strenge bescherming. Dit betreft de soorten van de Habitatrichtlijn, of bijlage II bij het Verdrag van Bern, of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. Ook hier is de voorwaardelijke opzet van toepassing.

Voor soorten onder dit regime is verstoren te allen tijde verboden. Dit is een verschil met de bescherming van vogels, waar verstoring is toegestaan, mits dit geen effect heeft op de gunstige staat van instandhouding. Het is nog onbekend hoe omgegaan moet worden met vogels die in bijlage II van het Verdrag van Bern staan. Voor deze vogels zou in principe verstoring ook ten alle tijde verboden zijn. Voor een ontheffing op de verboden wordt een zware toets toegepast.

Kader 2: Verbodsbepalingen soorten van Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke

Regime 3: Nationaal beschermde soorten (art 3.10)

Het derde beschermingsregime bestaat uit een aantal aanvullende soorten waarvoor de rijksoverheid bescherming noodzakelijk acht. Deze soorten worden genoemd in de bijlage bij de Wet natuurbescherming. Voor de soorten van dit beschermingsregime is het verboden ze opzettelijk te doden of te vangen en om voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen te beschadigen of te vernietigen. Voor deze soorten geldt niet het verbod om te verstoren.

De provincie heeft middels een verordening een aantal soorten uit deze bijlage weer vrijgesteld.

Kader 3: Verbodsbepalingen nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffingsgronden soortbescherming

Indien er verbodsbepalingen overtreden worden moet een ontheffing worden aangevraagd. Voor handelingen is geen ontheffing van de verbodsbepalingen nodig als:

- Er maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen;
- Er een vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, gedragscode, beheerplan Natura 2000, programmatische aanpak of een ministeriële regeling.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- a. Geen andere bevredigende oplossing;
- b. Sprake van een in de wet genoemd belang;
- c. Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Of er sprake is voor een bij wet genoemd belang is verschillend per beschermingsregime van de soort. De verschillende belangen zijn per regime aangegeven.

Vogelrichtlijn

1. In het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid;
2. In het belang van veiligheid van luchtverkeer;
3. Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. Ter bescherming van flora en fauna;
5. Voor onderzoek of onderwijs, uitzetten of herinvoeren van soorten;
6. Selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van vogels.

Habitatrichtlijn

1. De bescherming van flora en fauna en in stand houden van natuurlijke habitats;
2. Het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, vee, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. De volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. Onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van soorten;
5. Op selectieve wijze aan beperkt vastgesteld aantal soorten te vangen of te plukken of onder zich te hebben.

Nationaal beschermde soorten

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
- b. Ter voorkoming van schade of overlast;
- c. Ter beperking van omvang populaties van dieren;
- d. Ter voorkomen of bestrijding van onnodig lijden;
- e. In het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
- f. In het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatwerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of i.k.v. natuurbeheer;
- g. In het kader van bestendig beheer of onderhoud landschappelijke kwaliteiten gebied;
- h. In het algemeen belang

Ontheffingsgrond per beschermingsregime (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Nationale soorten)

Bescherming van bossen (Hoofdstuk 4)

Voor bosopstanden (groter dan 1000 m² of dat bestaat uit rijbeplanting van meer dan 20 bomen) buiten de bebouwde kom geldt een meldings- en herplantplicht. Door middel van de provinciale verordening geldt de meldings- en herplantplicht ook voor (evt. geknotte) populieren of wilgen in 1°. wegbepantingen; 2°. bepantingen langs waterwegen, en 3°. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden. In de provinciale verordening staat verder beschreven hoe de melding en herplant gedaan moet worden.

Planologische bescherming: NNN

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. Dit programma is door de rijksoverheid geïnitieerd en middels de nota ruimte (2006) respectievelijk Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012) en Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (2012) uitgewerkt in een planologische bescherming van het NNN. Deze bescherming houdt in dat nieuwe plannen, projecten of andere handelingen niet de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden mogen aantasten. De wezenlijke kenmerken en waarden worden per provincie vastgelegd in het natuurbeheerplan.

Bijlage 2 Verspreiding beschermde soorten in Noord-Holland

Zoogdieren- *Grondgebonden zoogdieren*

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Boommarter	3.10	Oude bossen en landgoederen	In oude bossen, voornamelijk duinbossen, Amsterdamse bos, Het Gooi en Robbenoordbos
Bruinvis	3.5	Noordzee en Waddenzee	Noordzee en Waddenzee
Bunzing	3.10	Open landschappen: veenweide, kleipolders. Oude holen van o.a. konijnen, holtes	Gehele provincie m.u.v. Texel
Damhert	3.10	Open- en half open landschappen	Duinen van Zuid-Kennemerland, duinen tussen Egmond en Noordzeekanaal
Das	3.10	Kleinschalig natuurlandschap, flink areaal en toegang tot bemeste weilanden	Het Gooi
Eekhoorn	3.10	Bos met voldoende zaaddragende bomen	Het Gooi, bossen rond Amsterdam, Duingebied
Gewone zeehond	3.10	Zoute wateren	Waddenzee, Noordzee
Grijze zeehond	3.10	Zoute wateren	Waddenzee, Noordzee
Hermelijn	3.10	Nagenoeg elke biotoop met voldoende kleine zoogdieren als prooi	Gehele provincie. Voornamelijk Zaanstreek, Waterland en Vechtplassengebied.
Noordse woelmuis	3.5	Moerassig terrein	Gebied tussen Hoorn, Alkmaar, Haarlem en Amsterdam en op Texel.
Otter	3.5	Moerasgebieden	Het Gooi
Steenmarter	3.10	Bos, stedelijke- en agrarische gebieden met voldoende voedsel en schuilplaatsen	Sporadisch
Waterspitsmuis	3.10	Heldere wateren, moerassige gebieden, natte duinvalleien, rietkragen, verlandingszones	Texel, Wieringermeer, Zwanenwater, Waterland, ten zuiden van Amsterdam, westrand Gooi
Wezel	3.10	Gevarieerde weidegebieden, akkergebieden, bossen, moerassen, weidegebieden. Voldoende kleine zoogdieren	Gehele provincie m.u.v. Texel

Zoogdieren -Vleermuizen

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Franjestaart	3.5	Naaldbossen, andere bostypen, bosranden, kapvlakten, weilanden, drassig terrein	Bunkers Amsterdamse Waterleidingduinen en Zuid-Kennemerland. Rond Hilversum
(Gewone) Baardvleermuis	3.5	Parkachtige landschappen met stromend water en oevervegetatie	Met name in bunkers in het duingebied en in Het Gooi
Gewone dwergvleermuis	3.5	Van agrarisch gebied en bos tot dichtbevolkte steden. Voornamelijk kiervormige ruimten	Gehele provincie
Gewone grootoorvleermuis	3.5	Loofbos, gemengd bos, holle bomen en gebouwen	Duingebied, Gooi, sporadische waarnemingen
Kleine dwergvleermuis	3.5	Waterrijke gebieden: oeverbossen, laagland en wateren. Gebouwbewoner	Enkele sporadische waarnemingen
Laatvlieger	3.5	Gebouwen: huizen in dorpen en steden, boerderijen. Open landschap	Gehele provincie
Meervleermuis	3.5	Spouwmuren van huizen rond sloten, kanalen, meren en plassen	Gehele provincie
Rosse vleermuis	3.5	Oude holle bomen: beuken en eiken in landgoederen en in andere bossen	Gehele provincie
Ruige dwergvleermuis	3.5	Gemengde loofbossen en parken	Gehele provincie
Tweekleurige vleermuis	3.5	Open gebieden of in waterrijke nieuwbouw- en villawijken op voormalige agrarische grond	Enkele sporadische waarnemingen
Watervleermuis	3.5	Oude loofbomen in de buurt van waterpartijen. Landgoederen en buitenplaatsen	Gehele provincie

Amfibieën

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Alpenwatersalamander	3.10	Allerlei typen water, visarm, niet snelstromend	Ten zuiden van Hilversum, sporadisch rond Amsterdam/Haarlem
Boomkikker	3.5	Visvrije, zonnige gelegen en matig voedselrijke wateren met oever- en watervegetatie	Amsterdamse waterleidingduinen
Heikikker	3.5	Vochtige dichte vegetaties: heide, veen, moeras, graslanden, duinen	Het Gooi, Texel
Kamsalamander	3.5	Kleinschalig landschap met afwisseling tussen bos, struweel, houtwallen, rietkragen, graslanden	Het Gooi
Poelkikker	3.5	Hogere zandgronden, heide, hoogveen	Texel, Duingebied rond Castricum en Het Gooi
Rugstreeppad	3.5	Open, droge en warme terreinen in een pionierstadium	Gehele provincie m.u.v. intensief agrarisch gebied

Reptielen

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Hazelworm	3.10	Dichtbegroeide, enigszins vochtige gebieden	Gooi- en Vechtstreek, Zuid-Kennemerland, Schoorl
Levendbarende hagedis	3.10	Vochtige terreindelen, hoogveen, natte heide	Het Gooi
Ringslang	3.10	Waterrijk, overgang hogere zandgronden naar veen- en kleigronden	Randen van Het Gooi, Vechtstreek (zuidoosten), rond Amsterdam, IJsselmeer tussen Hoorn en Amsterdam. Zaanstreek (o.a. Wormer- en Jisperveld).
Zandhagedis	3.5	Hogere zandgronden en duinen, droge heide	Vooral vastelandsduinen en Het Gooi

Vissen

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Grote modderkruiper	3.10	Stilstaand tot zeer langzaam stromend ondiep water, dikke modderlaag	Vechtplassen
Houting	3.5	Zee, riviermondingen, rivieren (zandbodern)	Vechtplassen
Kwabaal	3.10	Rivieren, beken, meren	Vechtplassen

Weekdieren

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Platte schijfhoren	3.5	Stilstaand water. Voorkeur voor veenboderns.	Vechtstreek. Verspreid rond binnenduinrand en veenweidegebied.

Insecten

Libellen

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Gevlekte witsnuitlibel	3.5	Laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen	Duingebied, Het Gooi
Groene glazenmaker	3.5	Laagveenmoerassen met krabbenscheer	Vechtstreek
Sierlijke witsnuitlibel	3.5	Schone, vegetatierijke vennen, plassen en dode rivierarmen	Duingebied, Het Gooi

insecten

Vlinders

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Aardbeivlinder	3.10	Duingebied	Duingebied ten zuiden van het Noordzeekanaal
Bruine eikenpage	3.10	Duingebied	Duingebied
Duinparelmoervlinder	3.10	Open duin	Duingebied
Grote parelmoervlinder	3.10	Duinen (duinvlootje)	Texel, duinen bij Den Helder, Kennemerduinen
Grote vos	3.10	Tijdelijke vestingen, langs de kust	Niet meer als standvlinder in ons land
Iepenpage	3.10	Stedelijk gebied	Enkele waarnemingen in Amsterdam
Kommavlinder	3.10	Duinen, schrale grasvegetaties	Duingebied, Texel
Sleedoornpage	3.10	Groensingels in stedelijk gebied	Het Gooi

Insecten

Kevers

Soort	Regime	Biotoop	Regio
-------	--------	---------	-------

Gestreepte waterroofkever	3.5	Diepe meren, goede waterkwaliteit en dichte oevervegetatie	Weidemerren
---------------------------	-----	--	-------------

Planten

Vaatplanten

Soort	Regime	Biotoop	Regio
Bokkenorchis	3.10	Kalkrijk duinzand/ kalkrijke kavel	Tussen Zandvoort en Wijk aan Zee
Dennenorchis	3.10	Beschaduwde plaatsen op vochtige vaak zure grond	De duinen bij Schoorl
Glad biggenkruid	3.10	Akkers, zeeduinen, bermen, grasland	Duingebied, Texel
Groenkolorchis	3.5	Open duinvalleien, jaarlijks gemaaide verlandingsvegetaties	Vechtplassen, Kennemerstrand (IJmuiden), Zwanenwater, Texel
Grote leeuwenklauw	3.10	Bermen, akkers, waterkanten, braakliggende grond	Duingebied
Honingorchis	3.10	Zeeduinen	Kennemermeer (IJmuiden)
Karthuizeranjer	3.10	schrale- en kalkgraslanden, bermen en dijken, leisteenhellingen, zandsteenrotsen	in de buurt van Amsterdam
Kleine ereprijs	3.10	Zeeduinen, dijken en rivierduinen	Binnenduinen bij Haarlem
Kluwenklokje	3.10	Bermen, grasland, rivierengebied	Sporadisch waargenomen
Kranskarwij	3.10	Gasland, heide, waterkanten, moerassen	Sporadisch waargenomen
Muurbloem	3.10	Rotsachtige plaatsen, (oude) muren	Zeldzaam in stedelijk gebied
Rood peperboompje	3.10	Bossen, struwelen	Aerdenhout
Rozenkransje	3.10	Zeeduinen, heide, grasland, open plekken met veel korstmossen	Bergen aan zee, Texel
Scherpkruid	3.10	Zeeduinen, kalkrijke ruigten, erven, akkers	Duingebied
Schubvaren	3.10	Oude, verweerde, kalkrijke muren	Amsterdam, Haarlem
Stofzaad	3.10	Open duinbossen, open struwelen, dennenbossen en beukenbossen	Duingebied
Tengere distel	3.10	Kustgebonden: zonnig, open, droog en stikstofrijke grond	Wieringen
Tengere veldmuur	3.10	Akkers, graslanden, steile kalkhellingen, oude muren	Sporadisch waargenomen
Wilde ridderspoor	3.10	Akkers	Sporadisch waargenomen
Zandwolfsmelk	3.10	Rivierdijken, rivierduinen, grasland	Enkele locatie in Amsterdam

NATUURLIJKE ZAKEN

de zakelijke dienstverlening van Landschap

Landschap Noord-Holland

Postbus 222

1850 AE Heiloo

Tel. 088 - 006 44 00

www.landschapnoordholland.nl

info@landschapnoordholland.nl